

Za Kajetana Gantarja sem prvič slišala že v gimnaziji in še preden sem začela razmišljati o študiju klasične filologije. Njegove prevode smo spoznavali tako ob berilih pri pouku slovenščine kakor tudi pri latinščini. Ob tem, ko smo se na pamet učili odlomke v latinskih izvirnikih in jih primerjali s slovenskimi prevodi, mi je najbolj ostal v spominu njegov prevod iz Ovidijevih *Metamorfoz*.

Njegovi prevodi so v družini s prevodi drugih prevajalcev pozneje, v času študija, name učinkovali podobno kakor njegova predavanja in so bili vedno prisotni nekje v ozadju kot nekakšna podstat, na katero se je bilo zmeraj mogoče zanesljivo nasloniti. Ob njih smo se lahko spontano učili tega, kaj pomeni prevajati prevajati lepo, pa kljub temu natančno, kako se spopadati s prevajanjem verza in podobno. Še danes sem ponosna, da je bil prav profesor Kajetan Gantar moj mentor tako pri diplomski kot pri magistrski nalogi.

Trud in čas, ki ju je ob vsem svojem znanstvenem delu posvečal tudi svojim skrbno izdelanim in široko vplivnim prevodom, sta še do nedavnega izkazovala kot samoumevno, da je tudi prevajanje pomembna veja vede klasične filologije, ki ima neko veljavo. Ta disciplina, ki je v našem izobraževalnem prostoru precej skromno zastopana – navsezadnje je stara grščina nekaj redkega celo na klasičnih gimnazijah – prav preko prevodov namreč ne ostaja zaprta v svoj slonokoščeni stolp, ampak se vsaj nekoliko približa ne le širšemu kulturnemu okolju, ampak tudi mladim, ukvarjanje s prevajanjem v slovenščino pa poleg tega zmeraj pomeni tudi skrb za naš jezik. Presenetljivo pa je, da je po vseh težkih časih, ki jih je doživel, profesor Kajetan Gantar še ne tako dolgo nazaj na neki tiskovni konferenci pripomnil, da za prevajalstvo še nikoli niso bili tako slabi časi, kot so danes.

Njegovi učenci vemo, da je Kajetan Gantar, ki pred odločitvijo za klasično filologijo ni razmišljal samo o matematiki, ampak tudi o slavistiki, zmeraj rad povedal, kako vesel je bil, ko je ugotovil, da je prav zaradi ukvarjanja z grščino in latinščino slovenska književnost nazadnje vendarle postala velik del njegovega dela. In resnično je fascinantno, kaj vse je vedel o Prešernu, Cankarju, Župančiču in o mnogih drugih slovenskih avtorjih, kaj vse mi je napisal na margine mojega prevoda *Iliade*, ki ga je potrpežljivo prebral in mestoma komentiral ob vsem svojem drugem napornem delu.

Ne samo znanstveno in prevajalsko delo, tudi svoje pedagoške obveznosti je Kajetan Gantar opravljal z vso resnostjo, spoštljivostjo in doslednostjo. Do študentov je bil kljub svojemu izjemnemu znanju in ugledu vselej dostopen in nikoli vzvišen. Njegova predavanja so bila jasna in razumljiva ter polna ne le poglobljenega in specializiranega, ampak tudi širokega in preglednega znanja, ki je bilo v časih pred internetnom še precej težje dosegljivo kakor danes. S svojim zgledom je vselej kazal, kaj pomeni filološka akribija. Kako se je treba starodavnih odlomkov lotevati počasi, temeljito in tako, da čas ni pomemben, pomembno je le to, da besedam avtorja pridemo blizu, kolikor je mogoče. Da

se poučimo o okoliščinah njegovega časa in življenja ter del z vseh mogočih vidikov. Da svoje stvari, preden jih oddamo, pregledamo in preverimo tisočkrat. Tako smo se njegovi študentje iz dneva v dan soočali s tem, kaj v resnici pomenita izreka »Festina lente!« in pa »Non multa, sed multum«.

Toda tisto, kar se, vsaj meni, zdi najpomembnejše, je bila njegova ljubezen do svojega področja. Ta je bila ves čas prisotna in hkrati očitna brez vseh odvečnih besed. Žarela je iz njegovega odnosa do dela in bila je to tudi ljubezen do lepega in dobrega. Ta ista strast do lepe besede in njenega sporočila sije tudi iz njegovega spomina, ko je l. 1946 napravil svoj prvi pesniški prevod. Šlo je za nemško pesem Felixa Brauna, ki jo je sam odkril v nekem antikvariatu.¹ Takrat ga je, komaj šestnajstletnega mladeniča, tako močno pograbila prevajalska strast, da se je prevajanja lotil še istega dne, in to kar pogrado begunskega taborišča. Še več, vsebina pesmi je govorila prav o tem – o ljubezni do vodila *delati dobro*. V časih, ki so mu bili tuji, je profesor Kajetan Gantar bogatil in povezoval naš kulturni prostor ter zatopljen v lepoto antike vselej in z veliko truda plodovito opravljal svoje poslanstvo.

Dosti pozneje, v času zadnjih dveh desetletij, ko je v naša življenja prodrli digitalni svet, se tudi tega ni ustrašil, kot se je to zgodilo veliki večini njegove generacije, ki je ostala popolnoma zunaj tega včasih koristnega, drugič spet pogubnega sveta. Občudovanja vredno je bilo, kako se je pri svoji visoki starosti potrudil in se naučil spretno delati z računalnikom, hkrati pa je v elektronski komunikaciji ohranil žlahtne prvine pisemskega dopisovanja iz starejših časov, ki niso tako hiteli kot današnji in ki danes že izginjajo. Takšen slog je bil nekaj simpatično edinstvenega, odtis neke čisto drugačne preteklosti, ki pa je bila ob komunikaciji z njim še kako živa. Preteklosti, o kateri lahko beremo tudi v slikovitih knjigah njegovih spominov, ki so me v zadnjem času ganili na podoben način kot spomini mojega deda, saj oboji prihajajo ne samo iz istega časa, ampak včasih celo prostora. Če omenim samo eno podrobnost, kavarno Evropa v Celju, kamor so, kot sem slučajno opazila, (namesto na elektronska omrežja) na družabna srečanja včasih zahajali ne le njegovi starši, ampak tudi moji stari starši, in kdo ve, morda so se kdaj tam nevede celo srečali.

Kajetan Gantar je bil prava korenina, do zadnjega aktiven in sposoben nastopati z dolgimi in zanimivimi govori, in predvsem o stvareh, ki bi jih po guglu zamen iskali. Svojo zmagoslavno visoko starost je najbrž dočakal tudi zato, ker je znal živeti res polno, v ljubezni in harmoniji z družino in prijatelji, in ker je dobro skrbel tudi za telesno zdravje. Spomnim se, da je nekoč povedal, kako se je mu z disciplino redne vadbe uspelo izogniti operaciji, da so bili zdravniki kar presenečeni. Seveda takega opusa in tako uspešne poti za seboj ne bi mogel pustiti človek, ki ni izjemno discipliniran, osredotočen in hkrati

1 Felix Braun, *Sirijska žena*. V: Kajetan Gantar, *Zasilni pristanek* (Ljubljana: Slovenska Matica, 2011), 36–39.

odprt do življenja. Vsaj dvakrat sem ga po naključju srečala zunaj v naravi, enkrat na kolesu in drugič na poti na Šmarno goro, kjer je bil v svoji pohodni majici enako skromen in blag kakor v lepi obleki znotraj prostorov uglednih akademskih institucij.

Kajetan Gantar ni bil samo velik in znamenit profesor, ampak tudi velik človek, ki mu bomo njegovi učenci in sodelavci zmeraj hvaležni.

Jelena Isak Kres